

U t a s í t á s

a belső üzemi rendezés tervezésének és kitűzésének
végrehajtására.

Részletes tervezés.

A munka e szakasza magába foglalja a részletes tervezést, a kitűzést, a területszámítást és területösszeállítást. Ezeket a munkákat a leg-
gazdaságosabban egymással párhuzamosan lehet elvégezni. Ütemtervi és
időjárási viszonyok, illetve a végrehajtás évszaka szükségessé tehe-
tik azonban e munkálatoknak különböző időben való elvégzését.

A részletes tervezést általában a földmérési alaptérképen /1:2000,
1:2880/ és az 1:10.000 méretarányú térképpapíron készült alaptérképen
egyidejűleg kell elvégezni.

Ha szabatosan kicsinyített vagy új felmérés alapján készült 5000-es
méretarányú üzemi alaptérkép áll rendelkezésre, a részletes tervezést
elegendő azon végrehajtani.

A részletes tervezés tulajdonképpen a vonalas terv adatainak feldolgo-
zása és ábrázolása a célból, hogy a kitűzés végrehajtása és a végleges
területszámítás és összeállítás elkészíthető legyen. A hosszan elnyúló
tereptárgyakat /utak, erdősávok/ a vonalas terven megadott szélességi
mérettel kell kitervezni, a táblákat és egyéb részleteket pedig meg-
adott területük szerint általában grafikus területosztással kell kia-
lakítani. Ügyelni kell a részletek azonos elhelyezkedésére /átjárók-
hoz csatlakozás, művelési ágaknál a terepviszonyok figyelembevétele/
és a táblák alakjának megtartására, - különösen a hosszoldalak párh-
uzamosságára. A vetésforgó szakaszok erdősáv nélküli /nettó/ területét
egy vetésforgón belül lehetőleg ki kell egyenlítani, de a szélesség kie-
gyenlítés / 1 kh-on belül/ nem követelmény. Maximális területeltérés
munkaigényes és nagyobb áruforgalmat lebonyolító vetésforgóknál /major-
menti, kertészeti/ 3-5%, egyéb vetésforgóknál 5-7%.

A részletes tervezést élezett kemény /rayon/ ceruzával grafikusán kell
végrehajtani. A több szelvényen keresztülménő egyenes és párhuzamos
vonalaknál a térképről levett összerendelővel számszerűen kell kiszá-
mitani a szelvénymetsszékeket - illetve e helyett a szelvényvonal köz-
lébe eső mérési vonalpontokat - ugyancsak a párhuzamos vonalaknak meg-
adott vonalakon való metszéspontjait.

A területosztásoknál a helyszínelés után készített u.n. rendezés előtti
területkimutatást kell adott területnek elfogadni, kivéve, ha göromba
területszámítási hiba kerül felismerre. Utóbbi esetben az állami föld-
könyvek nullás helyrajzi számainak területére, ha pedig a hiba ott is
meglenne, az eredeti helyrajzi számok területére kell ráállni.

Különösen dombos vidéken gyakran előfordul, hogy a részletes tervezés
a kitűzéssel vagy bizonyos adott tereppont beméréssel párhuzamosan,
illetve együttesen történik.

A kitűzéshez szükséges méreteket a tervezési térképekről grafikusán
határozzuk meg. Az előforduló nagyobb távolságokra tekintettel, a pa-
pirbeszáradás megállapítására súlyt kell helyezni. Több szelvényre eső
hosszabb egyenesek végméretét a végpontok térképről levett összeren-
dőinek segítségével célszerű számszerűen meghatározni.

A kitűzéshez szükséges kitűzési vázlatot az alaptérkép egy fénymásolatán, - kisebb, tagoltabb üzemeknél pedig a birtokvázlaton - előszerű elkészíteni.

Kitűzés végrehajtása.

A kitűzés feladata az üsemi rendezés során tervezett részletek /táblák, ut és árokhalózat, majorsok és telepek, erdősávok, művelési ág határvonalak/ mérethelyes kijelölése a terepen.

A kitűzésnél mérés súlya nem a széles pontosságon, hanem nagy távolságok megbízható, durva hibáktól mentes mérésén van. Pontossági hibahatárként elegendő a részletes tervezés pontosságát /2,0 m/ elérni.

A kitűzendő részleteket jellegzetes pontjaikkal /végpontok, töréspontok, metszéspontok/ tüszük ki. Az egyenesek két kitűzött pontja közt meg kell vizsgálni, hogy az összelátás meg van-e a ha nincs meg, közbenső pontok kitűzésével kell az összelátást biztosítani. Hosszabb egyeneseknél akadálymentes terepen is 700-800 m-ként közbenső pontot kell kitűzni.

Egy egyenesbe eső, de különböző mérési vonalakról kitűzött pontok egyenesbe esését a helyszínen ellenőrizni kell.

As erdősávokat /melyeket a többi részlettel együtt ki kell tervezni és területüket számítani/ csak külön rendeletre kell kitűzni, feltéve, hogy a már meghatározott sarokpontoktól, illetve állandó tereptárgytól egyszerű szélességi mérettel kitűzhetők. Ha a tervezett erdősáv szabálytalan határvonalú, vagy az állandó tereptárgynak határvonalával nem párhuzamos, az erdősáv töréspontjait ki kell tüszni.

Helyükön maradó, változatlan régi tereptárgyakat /ut, vasut, osatorna, stb./ csak akkor kell újonnan kitűzni, ha határvonaluk a természetben 2,0 m élességgel nem állapítható meg. Ha a régi ut tervezérinti szélessége nem egyezik meg a természetben jelentkező szélességgel, vagy az ut nem tartja térképi egyenes nyomvonalát, határvonalát az új utakhoz hasonlóan meg kell határozni. Utmenti árkokat az új szélességéhez kell számítani. Fásoros utaknál a tervezett erdősáv oldalán lévő fasort az erdősáv második vagy harmadik sorának kell számítani, hogy a meglévő fasor az erdősáv szerkesztésébe beilleszthető legyen, - tehát az utszélesség a megmaradó fasor középvonalától 2,5 vagy 4,0 m-re kezdődik.

A kitűzés gyakorlati végrehajtását a terepadta lehetőségek szabják meg. Általában a helyükön maradó régi tereptárgyak alkotta keretre a helyszínelés során állandósított üsemi határra /melyet szükség esetén helyre kell állítani/ és egyéb grafikus alappontokra /épületek, hidak, utak stb./ kell támaszkodni, - ponttűritést csak kivételesen, grafikus alappontok hiányában kell végezni. A kitűzés megbízhatósága érdekében minél rövidebb mérési vonalakra kell törekedni. A mérési vonalakat általában elegendő egyszer /gondosan/ végigmérni, ha a mért távolság a térképről levett mérettel 2,0 m + a távolság esredrészén belül vag. Nagyobb eltérés esetén a kezdő és végpont azonosításával, illetve a műveletek ismétlésével a hibát ki kell deríteni.

Ha a végméret és a mért távolság különbsége a megengedett hibahatáron belül van, a különbséget nem kell arányosan ráosztani a közben-

só méretekre, - tekintve, hogy a vetésforgó szakaszok szélső területi kiegyenlítése nem követelmény. Ügyelni kell azonban arra, hogy a táblák hosszoldalai párhuzamosak, tehát szélességi méreteik egyenlők legyenek. A mérési vázlaton a ténylegesen /természetben/ mért méreteket kell érvényesíteni és a részletes tervezés vonalait, valamint a részletek területét ennek megfelelően helyesbiteni.

Nagyobb merőleges ill. párhuzamos osztásrendszer esetén a kitűzés a-
dott vagy meghatározott alapvonalról u.n. emeletes ráépítéssel is vég-
rehajtható. Az alapvonal 2 vagy 3 metszéspontjából mindegyikkel kitűzött
merőlegesen hosszúsággal kimérjük a párhuzamosok szelvény hosszúsá-
gát, majd a még hiányzó metszéspontokat. Ilyenkor azonban a kü-
lön vonalon mért pontok egyenesbe esésének ellenőrzésén kívül a kelet-
kezett hosszabb egyenesek egymástól távoli 2 pontját grafikus alap-
pontokhoz is be kell illeszteni, hogy a térképezés s ezzel a hosszúsá-
gok ellenőrzése lehető legyen.

A kitűzésnek jogában áll a terepviszonyokhoz való kedvezőbb alkalmaz-
kodás céljából a tervezett részletek kialakítását kisebb mértékben
módosítani, ha ez a módosítás a tervezett részletek elhelyezkedését,
alakját és a vetésforgó rendszerek területi összehangolását lényegében
nem változtatja meg. Ha nagyobb módosítás lenne szükséges, annak vég-
rehajtásához részletes indoklás és a javasolt megoldás melléklésével
a jóváhagyó szerv soronkívüli döntését kell kérni.

A kitűzés megtörténte után a kitűzött állapotot az üzem felelős meg-
bízottainak birtokba kell adni. A birtokbaadás a leosztott részletek
helyszíni megmutatásából áll. A birtokbaadás megtörténtéről 3 példány-
ban jegyzőkönyvet kell felvenni, melynek 1 példánya az üzemnél, 1
példánya a kitűző szervnél marad, 1 példányt pedig a megbízás telje-
sítésének igazolására a megrendelő hatóságnak kell megküldeni. A bir-
tokbaadásról a kitűzött állapotról futólagos formában /az alaptérkép
egy fénymásolatán vagy pauszpapíron/ készített u.n. birtokbaadási
vázlatot kell átadni, az üzem részére, melyen az újonnan kialakított
részleteket, a táblajeleket, a táblák közepére írva a táblák megköse-
lítő /részletes tervezésnél kialakult/ területét, az állandósítandó
pontokat és szabályos tábláknál a táblák belső méretét m-ben kell
feltüntetni.

A kitűzés állandósítása az üzem feladata. A kitűzés folyamán erősebb
karókat kell használni s a kitűzött pontoknál kb. 1 m sugarú körár-
kot kell létesíteni és a kiemelt földdel a karót 0,5 m.-es kis homp-
pal be kell temetni. Az állandósítás lehetőleg a kitűzéssel egyide-
jűleg történjék s legkésőbb a birtokbaadásnál nyomtatékosan fel kell
hívni az üzemet az állandósítás mielőbbi végrehajtására, azaz, hogy
az állandósítás esetleges elmaradásából származó költségek /a kitűzés
megismétlésének költségei/ az üzemet terhelik. E felhívást a birtok-
baadási jegyzőkönyvben is kifejezésre kell juttatni.

Állandósítani kell az egyenesek töréspontjait, az összelátás biztosí-
tására közbeiktatott pontokat, továbbá esemőpontokon /utkeresztelő-
déknél/ 1 pontot, és pedig egységesen a fő- és keresztterdősáv talál-
kozásához eső sarokpontot. Az állandósított pontokat az új üzemi tér-
képen és a mérési vázlaton fel kell tüntetni, az összelátás biztosí-
tása céljából a közbeiktatott pontok méretét is meg kell adni.

Az állandósítás lehetőleg hosszabb /1,25 m/ keményfaoszlopokkal tör-
ténjék, melyeket alul keresztléccsel kell ellátni, 0,75 m mélyen be-
ásní, köréje 0,3 m magas, 1,5 m átmérőjű halmot hányni és körárkot

huzni. A kiálló oszlopvéget be kell meszelni. Fahány esetén minimálisan 10 cm $\varnothing$ 70 cm hosszú oszlopot kell állandósításra használni.

A kitűzés befejezése után a kitűzőnek a következő munkarészeket kell a MEFI-nek közvetlenül átadni:

nyilvántartási térképeket, az üzemre vonatkozó rendezés előtti területszámítási munkarészeket, a község területjegyzékét, színes birtokvázlatokat, az üzemi földkönyvet és a község közterületeinek földkönyvét. A birtokvázlatok és földkönyvek az érintett községben is átadhatók, ha azokat a kitűző kiérkezésekor a községben vette át. A kitűzés során szükséges alaptérkép fénymásolatokat /3-5 példány/ a kitűző szerv idejében rendelje meg a MEFI-nél, hogy azok a munkarészekkel együtt átadhatók legyenek.

A kitűzés helyszíni munkálatai után a kitűző haladéktalanul szolgáltatassa vissza az illetékes MEFI-nek az átvett munkarészeket, valamint az alaptérkép egy fénymásolati példányán készített mérési vázlatot és a részletes tervezés során kialakult területeket feltüntető kimutatót. A nyilvántartási térképeken a részletes tervezés ceruzavonalait meg kell hagyni. A mérési vázlat méreteit méterben kell megadni.-

A rendezés utáni állapot irodai feldolgozása.

Az irodai feldolgozás általában az illetékes MEFI feladata. Ha azonban a kitűzést más szerv végezte, kívánatos, hogy az irodai feldolgozást ugyanaz az a szerv végezze.

A sarkokon találkozó fő- és kereszterdősávoknál a sarkot a főerdősávhoz kell számítani.

Az üzem területére eső 0-ás helyrajziszámokat szabadon /a régi állapottól függetlenül/ kell felhasználni, a szükséges alátöréseket 1-től kezdeni, - kivéve, ha olyan 0-ás alátört helyrajziszám esik az üzem területére, amelynek másik alátörése az üzemen kívül marad.

A táblák, majorok és telepek helyrajziszámukon felül az általános tervezéskor kapott táblajelüket is megtartják. Az üzemi alaptérképre a táblajeleket is be kell írni, és pedig feltűnőbb betűkkel, illetve számokkal, mint a helyrajziszámokat.

A kitűzött állapotot, illetve a helyszínelést és a kitűzés után megmaradó tereptárgyakat az 1:2000, 1:2880 méretarányú földmérési alaptérképeken a kitűzés befejezése után kék tus vonallal ki kell húzni. Az 1:10.000 méretarányú térképlapon készült alaptérképen az új állapotot piros tus vonallal kell kihúzni. A megszűnő vonalakat sűrűn alkalmazott kettős piros vonalakkal kell megsemmisíteni.

A véglegesen kitűzött állapotot újból kell helyrajziszámozni. A helyrajziszámokul, a 0-val kezdődő ugynevezett új helyrajziszámokat kell felhasználni. Ha a rendezendő terület korszerű felmérésű és 1:5000 méretarányú térképezés alapján, vagy az általános tagosítás folyamán új helyrajziszámokkal van ellátva, úgy ezeket az új helyrajziszámokat kell felhasználni.

Külön új helyrajziszámokkal kell ellátni az új állapotnak megfelelően a helyszíneléskor bemért és térképezett összes új tereptárgyakat, továbbá a létesített új táblákat, új utakat, az egymástól elválasztott hosszanti és kereszterdősávokat, majorokat, telepeket, művelési

feltételeket stb.

A helyrajziszámok sorrendjét nem a táblák sorrendjében, hanem a vetésforgók, azon belül a szakaszok, ill. táblák sorzáma szerint végezzük, ezáltal elérjük azt, hogy a helyrajziszámok szerinti területkimutatás egyben a vetésforgók összeállítását is megadja. A táblák körüli tereptárgyak /utak, erdősávok stb./ közvetlenül a tábla helyrajziszáma utáni számokat, illetve alátöréseket kapják, hogy a tábla nyomán könnyen feltalálhatóak legyenek.

A földmérési és üzemi alaptérképeken záradékkal, keltezésével és aláírással kell jelezni az üzemi rendezés végrehajtását. A fénymásolatok közül 3 példányra át kell vinni a Kreybig-féle talajtérkép jelzéseit.

Az új helyrajziszámok területét a földnyilvántartás részére változási jegyzékben ki kell mutatni. A változási jegyzék baloldalán az érvényes földnyilvántartási állapotot kell szerepeltetni, tehát a helyszínelés-ker és kitűzéskor beállott változásokat együttesen kell kifejezésre juttatni. Ellenőrző területsszámítással felül kell vizsgálni a kialakított részletek területét, érvényesíteni kell a kitűzési méretek változásából adódó területmódosulásokat.

A változási jegyzék jobboldalán szereplő ingatlanok közül az üzem területéhez tartozó ingatlanokról 9 példányban területkimutatást kell készíteni. A kimutatáson vetésforgókként részösszegezést kell végezni és a kimutatás végén a vetésforgók, valamint a forgókn kívüli területek összegezésével ki kell mutatni az üzem összterületét. A kimutatást hivatárendszerben kell készíteni.

Az üzemi határok közé eső ingatlanok közül nem tartoznak az üzem területéhez:

a burkolt /épített/ utak, földutak közül azok, melyek más község, üzem területén vagy különbs rendeltetésű közterületek /pl. kőbánya, temető/ megközelítésére szolgálnak, az üzemén átfutó csatornák és élő vízfolyások, állami szerv vagy más szocialista üzem kezelésében lévő különbs rendeltetésű ingatlanok /MÁV, Állami Erőszet, Nádgaudasági Vállalat stb./

A területkimutatás formája megegyezik a földhasználati tervével, azaz a különbséggel, hogy a helyrajziszámokat is fel kell venni.